

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1508/2021
14.09.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Драгане Маринковић и Иване Рађеновић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Александар Петровић, адвокат из ..., против туженог ЈП „Путеви Србије“ Београд, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1414/20 од 04.11.2020. године, у седници већа одржаној 14.09.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1414/20 од 04.11.2020. године, у преиначујућем делу из става првог изреке.

Образложење

Пресудом Основног суда у Параћину П1 252/19 од 20.12.2019. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев и обавезан је тужени да тужиоцу на име неисплаћене увећане зараде за рад у сменама за период од јула 2016. године закључно са јулом 2019. године исплати појединачно опредељене месечне износе са законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног износа до исплате, ближе опредељено у овом ставу изреке. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да накнади тужиоцу трошкове парничног поступка у износу од 86.110,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 1414/20 од 04.11.2020. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда у делу става првог тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да му тужени на име неисплаћене увећане зараде за рад у сменама исплати појединачне месечне износе са припадајућим затезном каматом за период од новембра 2017. године закључно са јулом 2019. године, ближе одређено у овом делу изреке. Ставом другим изреке, укинута је првостепена пресуда у преосталом делу става првог изреке којом је обавезан тужени на исплату увећане зараде тужиоцу за рад у сменама за период од јула 2016. године до октобра 2017. године, као и у ставу другом изреке, и предмет у укинutom делу враћен првостепеном суду на поновно суђење.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, става првог изреке којим је преиначена првостепена пресуда и делимично одбијен тужбени захтев на име увећане зараде за рад у сменама, тужилац је благовремено изјавио ревизију због

погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правноснажну пресуду донету у другом степену у делу у коме се побија ревизијом, у смислу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11, 55/14, 87/18 и 18/20), Врховни касациони суд је утврдио да је ревизија тужиоца неоснована.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у спорном периоду од новембра 2017. године закључно са јулом 2019. године био у радном односу код туженог на неодређено време и обављао је послове ..., по унапред утврђеном распореду. Уговором о раду од 23.10.2017. године тужилац, као запослени, и тужени, као послодавац, су уговорили да се врста и степен стручне спреме и посебна знања за рад на одређеним пословима, који су одређени сложености послова, одговорношћу за обављање послова и условима рада, изражавају коефицијентом посла који запослени обавља и да тај коефицијент износи 1,7, а да се зарада за обављени рад састоји од основне зараде, увећане зараде и дела зараде за радни учинак. Чланом 45. Колективног уговора туженог од 27.04.2011. године, уговорено је да су коефицијентима послова вредновани и услови рада по основу: рада на терену, рада у сменама, и другим пословима штетним по здравље запослених. Чланом 42. став 2. тачка 2. Правилника о раду туженог од 17.04.2015. године прописано је да су у оквиру припадајућих коефицијената за систематизоване послове вредновани услови рада који се односе на рад у сменама. Вештачењем од стране вештака економске струке утврђено је да би увећана зарада тужиоца по основу сменског рада током спорног периода одговарала појединачним месечним износима ближе одређеним у изрекама пресуда нижестепених судова.

На основу тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је нашао да тужиоцу у спорном периоду (новембар 2017. - јул 2019. године) није исплаћивана увећана зарада која му, по становишту тог суда, припада за рад у сменама. У складу са наведеним, првостепени суд је усвојио тужбени захтев и обавезао туженог да тужиоцу исплати дуговане износе на име накнаде увећане зараде за сменски рад.

Другостепени суд сматра да је одлука првостепеног суда донета погрешном применом материјалног права на утврђено чињенично стање. Становиште другостепеног суда је да, у складу са новелираном одредбом члана 108. Закона о раду, послодавац има овлашћење да својим општим актом вреднује рад у сменама као елемент за утврђивање основне зараде. У ситуацији када је такав рад вреднован при утврђивању основне зараде, искључена је могућност примене увећања зараде, јер је сменски рад већ вреднован кроз утврђену основну зараду. Будући да је утврђено да је Колективним уговором туженог од 27.04.2011. године и Правилником о раду туженог од 17.04.2015. године сменски рад, као услов рада, вреднован у оквиру припадајућих коефицијената, другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио као неоснован тужбени захтев тужиоца за исплату увећане зараде за рад у сменама за спорни период важења уговора о раду од 23.10.2017. године.

Супротно наводима ревизије, Врховни касациони суд налази да је другостепена одлука донета правилном применом материјалног права на правилно и потпуно утврђено чињенично стање.

Одредбом члана 108. став 1. новелираног Закона о раду („Сл. Гласник РС“ бр. 24/05...са изменама и допунама објављеним у „Сл. Гласнику РС“ бр. 75/2014 и 13/2017), прописано је да запослени има право на увећану зараду у висини утврђеној општим актом и уговором о раду и то за рад на дан празника, за рад ноћу, за прековремени рад и за минули рад. Према одредби става 4. истог члана, општим актом и уговором о раду могу да се утврде и други случајеви у којима запослени има право на увећану зараду, као што је увећање зараде по основу рада у сменама.

Сходно цитираној одредби, послодавац има овлашћење да својим општим актом и уговором о раду закљученим са запосленим утврди право запосленог на увећану зараду и њену висину за рад у сменама, али такође може да својим општим актом вреднује рад у сменама као елемент за утврђивање основне зараде.

У конкретном случају, општина актима туженог послодавца - Колективном уговором од 27.04.2011. године, чланом 45., и Правилником о раду од 17.04.2015. године, чланом 42. став 2. тачка 2., између осталог прописано је да су у оквиру припадајућих коефицијената за систематизоване послове вредновани и услови рада који се односе на рад у сменама. Дакле, општина актма послодавца право на увећану зараду није утврђено као посебно право запослених, а уговором о раду на неодређено време који је тужилац закључио са туженим 23.10.2017. године није уговорено да тужилац има право на увећану зараду по основу сменског рада, иако је таква могућност предвиђена и након измена и допуна Закона о раду од 29.07.2014. године. У таквој ситуацији Врховни касациони суд налази да тужени није поступио супротно закону и да је у свему испунио своју обавезу према тужиоцу тако што му је у утуженом периоду исплаћивана зарада урачунавањем коефицијента за сменски рад у основицу.

Ревизијом тужиоца оспорава се управо утврђена чињеница да је сменски рад вреднован кроз основну зараду, уз указивање да се коефицијент за обрачун зараде није мењао од доношења Колективног уговора из 2011. године. Правилно је утврђено да су одредбом члана 42. став 2. Правилника о раду туженог од 17.04.2015. године у оквиру припадајућих коефицијената за систематизоване послове вредновани и услови рада који се односе на рад у сменама. Тужиоцу, као и свим запосленима код туженог, зарада је морала бити обрачуната на начин како то предвиђа важећи општи акт туженог. Будући да је у поменутом општем акту туженог рад у сменама вреднован као елемент за утврђивање основне зараде, нема основа за исплату коефицијента увећања од 26% према обрачуну вештака, због чега је побијаном другостепеном одлуком правилно одбијен као неоснован захтев тужиоца за исплату увећане зараде по основу сменског рада.

Из наведених разлога, применом члана 414. став 1. ЗПП, Врховни касациони је одлучио као у изреци.

Председник већа - судија
Звездана Лутовац, с.р.

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**